

Organizace CEFS a norma ISO 26000

CEFS AND NORM ISO 26000

Tomáš Sigmund – Vysoká škola ekonomická v Praze
Pavel Sládek – Vysoká škola obchodní v Praze

Organizace CEFS (Comité Européen des Fabricants de Sucre – Evropské sdružení výrobců cukru) zastupuje výrobce a zpracovatele cukru působící v Evropské unii a ve Švýcarsku. Řeší problémy v cukrovarnickém průmyslu (a s ním související produkcí cukrové řepy), zabývá se otázkami výživy a zdraví, zajišťuje vyjednávání s různými zájmovými skupinami a zastupuje své členy při jednáních s orgány Evropské unie. Čtyři velké oblasti činnosti, kterými se zabývají také pracovní skupiny CEFS, tvoří vztah cukru k výživě, udržitelnost, vztah k životnímu prostředí a vztah ke společnosti. Jako norma, podle které CEFS reguluje chování svých členů, slouží mezinárodní ISO norma 26000. Tato norma obsahuje mimo jiné pojmy a definice vztahené k sociální odpovědnosti, klíčové předměty a témata sociální odpovědnosti, identifikuje a zapojuje stakeholdery (zájmové skupiny). Je určena jak pro organizace soukromé, tak veřejné, bez ohledu na jejich velikost nebo místo působení. Jejím cílem je

zapojit všechny stakeholdery do fungování organizace, respektovat jejich zájmy, posílit odpovědné chování v organizacích, a tím podpořit udržitelný rozvoj. Norma navazuje na koncept triple bottom line, který rozkládá odpovědnost na ekonomickou, sociální a environmentální oblast, ale ve svém textu norma ISO 26000 tento koncept nezmiňuje. Nevýhodou konceptu triple bottom line je, že nemá jednotně stanovené prvky a kritéria pro své pilíře (1). Abychom tedy mohli odpovědnost posoudit, použili jsme kritéria podle normy ISO 26000 (2, 3). Norma ISO 26000 není určena k certifikaci, je ale úzce provázána s certifikační normou SA 8000 o pracovních podmínkách zaměstnanců.

Tato práce si klade za cíl prozkoumat úroveň dodržování normy ISO 26000 a na ní založeném Kodexu chování jednotlivými členy organizace CEFS a dále zjistit, jak se aktuální témata důležitá pro obor cukrová řepa – cukr promítají do odpovědného chování evropských producentů a zpracovatelů cukrové řepy. Informace jsou čerpány z veřejně dostupných materiálů řepařských a cukrovarnických organizací a podniků. Zohledňujeme to, jak se tyto organizace a podniky chovají a jak o tom na svých webových stránkách informují – spojuje tedy management a marketing. Odpovědné chování může mít různé důvody, ale všechny přispívají ke správnému propojení podniku a jeho prostředí. Odpovědné chování zlepšuje obraz podniku v očích zákazníků, kteří pak mohou projevit větší zájem o výrobky takového podniku, podnik tak snáze získá zaměstnance, pro které je práce v odpovědném podniku prestižní záležitostí. Podnik se zároveň může snáze vyhnout různým protestním akcím a blokádam organizací podporujících společensky odpovědné chování v různých oblastech, např. v oblasti ekologie. Odpovědným chováním může podnik také získat sympatie státní správy a samosprávy, která je pak vstřícnější k jeho požadavkům. Eticky odpovědné jednání může být v některých oblastech vyžadováno zákonem nebo dalšími právními předpisy, takže se mu firma musí podvolit. Toto chování může také podpořit výzkum a vývoj v dané oblasti, takže se tak posílí inovace (4).

Tab. 1. Mapování obsahu ISO 26000 a kodexu chování CEFS a EFFAT

Kodex chování CEFS	Témata ISO 26 000						
	Vedení organizace	Lidská práva	Jednání v oblasti pracovních vztahů	Životní prostředí	Spravedlivé fungování	Spotřebitelské otázky	Zapojení do rozvoje komunity
Úvod	●		●	●	●	●	●
Minimální standardy (úvod)	●				●		
Lidská práva		●	●				
Vzdělávání zaměstnanců			●				
Bezpečnost a zdraví při práci			●				
Vztah se sociálními partnery			●				
Odpovídající odměna			●				
Pracovní podmínky			●				
Restrukturalizace			●		●		●
Obchodní vztahy					●		

Pramen: <http://www.comitesucre.org/site/>

Kodex chování CEFS a EFFAT

Kodex chování CEFS a EFFAT (European Federation of Food, Agriculture and Tourism Trade Unions – Evropská federace odborových svazů výživy, zemědělství, turismu a příbuzných odvětví) (5), který platí od roku 2004, ve svém úvodu definuje důležité zájmové skupiny (stakeholdery), kterými jsou zaměstnanci, spotřebitelé, zákazníci, dodavatelé, veřejnost, finanční instituce, Evropská komise a Světová obchodní organizace

(WTO). Společenská odpovědnost by měla být integrována do všech činností podniků transparentním a holistickým způsobem. Dále kodex definuje minimální standardy v osmi oblastech, kterými jsou:

1. lidská práva,
2. vzdělání a rozvoj zaměstnanců,
3. bezpečnost a zdraví při práci,
4. vztah mezi sociálními partnery (kolektivní vyjednávání),
5. férové chování v oblasti mezd,
6. pracovní podmínky a pracovní doba,
7. restrukturalizace (informování a dialog o změnách v oboru a společensky odpovědné provádění restrukturalizace),
8. obchodní vztahy a výběr dodavatelů.

EFFAT a CEFS se zavazují zajistit zavádění a monitorování tohoto kodexu a prezentovat příklady dobrého chování. Toto činí na webových stránkách *sugardialogue.eu*, kde najdeme zprávy o implementaci kodexu (poslední dostupná je z roku 2016) a příklady dobrého chování v osmi oblastech zmíněných kodexem. Zprávy jsou bohužel většinou z devadesátých let a první dekády 21. století, nejnovější je z roku 2010, což nevrhá na činnost v oblasti společenské odpovědnosti dobrý dojem. Dalším závazkem je překlad kodexu do národních jazyků jednotlivých států, což bohužel nebylo splněno, a jediným jazykem, ve kterém je kodex dostupný, je angličtina. Ze zpráv o implementaci kodexu vyplývá, že roční zprávy o společenské odpovědnosti a udržitelnosti publikují jen firmy British Sugar, Azucera, Agrana, Nordzucker, Südzucker a Tereos v roce 2015; Azucera, British Sugar, Cristal Union, Suiker Unie Group, Südzucker v roce 2014, v roce 2013 AB Sugar, Agrana, Nordzucker a Suiker Unie Group. Předtím nebyly tyto reporty sestavovány. Vztah mezi normou ISO 26000 a Kodexem chování (k 4. 9. 2017) ukazuje tab. I.

Výzkum plnění normy ISO 26000

Z informací poskytovaných organizací CEFS vyplývá, že na úrovni CEFS je norma ISO 26000 plněna poměrně dobře. Body by mohly být plněny podrobněji, ale CEFS je nadnárodní evropskou organizací, takže jistá míra obecnosti je pochopitelná. Je třeba nicméně přiznat, že v oblastech ochrany přírody a sociálních vztahů prezentuje mnoho zajímavých příkladů.

Druhou otázkou je, nakolik jsou zásady CEFS implementovány u jejich jednotlivých členů. K tomuto účelu jsme prozkoumali veřejně dostupné zdroje plných členů organizace CEFS tak, jak je CEFS prezentuje na svých stránkách (6). Výsledky jsou obsaženy v tab. II. Sledovali jsme 7 základních témat a 7 hlavních principů normy ISO 26000. Zkoumali jsme nejen národní cukrovarnické svazy, ale také vybrané cukrovary, které jsou členy CEFS. Důvodem bylo, že některé cukrovarnické svazy nemají funkční webové stránky, nebo na nich nejsou informace k jednotlivým prvkům normy ISO 26000. Zastoupení jednotlivých prvků normy ISO 26000 jsme hodnotili čtyřmi úrovněmi, přičemž jednička znamená žádná nebo předběžná úroveň splnění daného faktoru, dvojka základní úroveň, trojka střední úroveň a čtyřka rozvinutá úroveň. Vycházeli jsme z hodnocení společenské odpovědnosti v článku SOKOLOWSKÉ (7). Interpretaci závěrů komplikuje fakt, že některé cukrovary mají společného vlastníka, který nechává jednotlivým cukrovarnickým společnostem různou míru volnosti. Nicméně i tak můžeme konstatovat, že velké řepařské a cukrovarnické společnosti (Nordzucker, Südzucker, Agrana,

British Sugar) mají velmi podrobně popsány jednotlivé složky normy ISO 26000.

Hodnocení cukrovarů podle plnění normy ISO 26000

Nejlepšího hodnocení dosáhly ve všech kategoriích německá společnost Nordzucker, skandinávská Nordic Sugar, jejímž vlastníkem je právě Nordzucker a francouzská společnost Tereos. Nordzucker vlastní cukrovary v Německu, Dánsku, Švédsku, Finsku, Litvě, Polsku a Slovensku. Menší podíly má i v českých cukrovarech. Je vlastníkem skupiny Nordzucker, která působí především ve Skandinávii (Dánsko, Finsko, Švédsko, Litva). Tyto firmy dodržují normu ISO 26000 na nejvyšší možné úrovni, takže dosáhly plného počtu bodů. Na druhém místě se umístila rakouská společnost Agrana, která vlastní také cukrovarnické společnosti v Česku, Polsku, Maďarsku, Rumunsku i mimo EU. Agrana nedosáhla plného hodnocení v oblasti životního prostředí, protože neuvádí podrobnosti o ekologickém zacházení s půdou. Kvůli přesnosti je třeba doplnit, že Agrana Zucker je vlastněna německou organizací Südzucker, která však skončila na šestém místě. Na třetím místě v pomyslném žebříčku se umístila anglická společnost British Sugar. Dobrou pozici získala i holandská Suiker Unie. Sdružení CEFS se umístilo na pátém místě. Horší pozice národních cukrovarnických svazů lze částečně vysvětlit i jejich regulační funkcí, takže se nezabývají všemi oblastmi ve všech detailech. To nechávají na jednotlivých firmách, jež jsou jejich členy. Další členové CEFS dosáhli již horších výsledků. Je trochu smutné, že některé národní organizace nemají funkční webové stránky (belgický Subel, maďarská asociace Cukoripari Egyesülés, španělské národní sdružení Asociacion General de Fabricantes de Azucar de España), nebo se na nich nenacházejí informace k součástem normy ISO 26000 (nizozemská firma Finasucre). Horších výsledků dosahují země východní Evropy, Španělsko a Švýcarsko. Pro srovnání jsme mezi porovnávané státy zařadili i americkou ASR Group, která dosáhla lehce nadprůměrných výsledků.

Další otázkou, kterou jsme se zabývali, bylo, jak se vyrovnávají členové CEFS s aktuálními tématy relevantními pro cukrovarnický průmysl, kterými jsou zdravotní prospěšnost nebo škodlivost cukru jako potraviny, konec kvót v EU od října 2017 a brexit. Většina cukrovarů se vyjadřuje na svých stránkách ke vztahu cukru a zdraví. Výjimku tvoří německá společnost Südzucker, chorvatské cukrovary, Tereos TTD, francouzský Syndicat National des Fabricants de Sucre de France, italský Co.Pro.B s.c.a., španělský Acor a švýcarský Schweizer Zucker. Tato problematika není zmíněna ani u americké ASR Group. Na konec kvót reaguje jen švýcarský Schweizer Zucker a k brexitu se vyjadřuje jen britský British Sugar, a to v pozitivním smyslu.

Závěrem tedy můžeme říci, že velké cukrovarnické společnosti věnují odpovědnému chování mapovanému normou ISO 26000 velkou pozornost. Jde především o cukrovary německé, francouzské a britské. Tento pozitivní vztah k odpovědnému chování se projevuje i u firem z jiných zemí, které tyto cukrovary vlastní. Země jižní a východní Evropy mají v etickém chování ještě mezery, které je třeba doplnit, neboť odpovědné chování je světovým trendem, jak dokazuje i srovnání s americkou cukrovarnickou společností. Evropské cukrovary také reflektují současné debaty o vlivu cukru na zdraví a snaží se do této debaty aktivně vstupovat. Konce kvót v rámci EU a brexit zatím nejsou příliš evropskými cukrovarnickými společnostmi komentovány.

Tab. II. Hodnocení členů CEFS, příp. dalších subjektů, z hlediska plnění normy ISO 26000 (vlastní zpracování)

Plní členové CEFS		AUT	BEL			HRV		CZE*			DK, S, FIN, LT	FRA		DE
		Agrana Zucker	Subel	Finasucre	Tiense Suikeraffinaderij	Tvormica šećera Osijek	Viro tvornica šećera	ČMCS	Tereos TTD	Cukrovar Vrbátky	Nordic Sugar	Tereos	SNFS* *	Verein der Zuckerind.
Témata	Vedení organizace	4	nedostupné webové stránky	nedostupné informace o etickém chování	1	1	1	nedostupné webové stránky***	1	1	4	4	2	2
	Lidská práva	4			1	1	2		1	1	4	4	3	1
	Jednání v oblasti prac. vztahů	4			1	1	2		1	1	4	4	3	1
	Životní prostředí	3			3	3	2		2	1	4	4	4	3
	Spravedlivé fungování	4			1	1	2		2	1	4	4	2	2
	Spotřebitelské otázky	4			3	1	1		2	1	4	4	4	4
	Zapojení do rozvoje komunity	4			1	1	3		2	1	4	4	1	1
Principy	Odpovědnost	4	nedostupné webové stránky	nedostupné informace o etickém chování	2	2	3	nedostupné webové stránky***	2	1	4	4	2	2
	Transparentnost	4			2	2	2		2	1	4	4	2	2
	Etické chování	4			2	2	2		2	1	4	4	3	2
	Respektování zájmů stakeholderů	4			2	2	2		2	1	4	4	3	2
	Respektování zákonů	4			1	2	2		2	1	4	4	4	3
	Respektování mezinár. standardů	4			1	3	3		3	1	4	4	4	3
	Respektování lidských práv	4			1	1	2		2	1	4	4	4	2
Součet	55			22	23	29		26	14	56	56	41	30	
Pořadí	2	19	18	13	12	10	19	11	17	1	1	7	9	

* dle webu CEFS jsou aktuálně členy tohoto sdružení všechny cukrovarnické společnosti v ČR – pozn. redakce, ** SNFS – Syndicat Nat. des Fabr. de Sucre de France, *** stav v době zpracování studie k 4. září 2017 (nyní jsou webové stránky ČMCS dostupné – pozn. redakce)

Foto z publikace CEFS „Sugar: Sustaining Livelihoods“

Souhrn

Práce se zabývá analýzou dodržování normy ISO 26000 (7 témat a 7 principů) u členů CEFS. Evropské sdružení CEFS vtělilo principy této normy do Kodexu chování a monitoruje jeho implementaci v každoročních zprávách. Výsledky našeho průzkumu ukazují, že zásady společenské odpovědnosti jsou velmi dobře dodržovány u velkých západoevropských cukrovarnických společností (Nordzucker, Tereos, Agrana), zatímco menší východoevropské a jihoevropské firmy zaostávají. Určitou roli hraje, zda je vlastníkem cukrovaru odpovědně se chovající firma, ale není to vždy pravidlem. Většina firem se chová zodpovědně ke svým zákazníkům v tom, že je informuje o roli cukru ve výživě. Pouze jedna firma informuje své stakeholdery o dopadech konce kvót a jedna o vlivu brexitu na své fungování.

Klíčová slova: CEFS, ISO 26000, cukr a výživa, odpovědné chování.

Literatura

1. NORMAN, W.; MACDONALD, CH.: Getting to the Bottom of „Triple Bottom Line“. *Business Ethics Quarterly*, 14, 2004 (1), s. 243–262.
2. HENRIQUES, A.: *Understanding ISO 26000: A Practical Approach to Social Responsibility*, BSI British Standards Institution, 2011, ISBN-13: 978-0580740176.
3. ISO 26000: 2010.
4. KITZMÜLLER, M.; SHIMSHACK, J.: Economic Perspectives on Corporate Social Responsibility. *Journal of Economic Literature*, 50, 2012 (1), s. 51–84.
5. CEFS a EFFAT Code of Conduct. [online] <http://www.comitesucre.org/userfiles/CSR%20Code%20english.pdf>, cit. 21. 9. 2017.
6. CEFS. [online] <http://www.comitesucre.org/site/>, cit. 20. 9. 2017.

Tab. II. Hodnocení členů CEFS, příp. dalších subjektů, z hlediska plnění normy ISO 26000 – pokračování

Plní členové CEFS		GR	HUN	IT	NL	PL	SK	ESP		CH	GBR	X ¹	X ²	Evropa	USA	
		Helenic Sugar Industry	Cukoripari Egyesülős	CO.PRO.B.S.C.A	Suiker Unie	ZPCP*	SCS	AGFAE**	Acor	Schweizer Zucker	British sugar	Nordzucker	Südzucker	CEFS	ASR Group	
Témata	Vedení organizace	1		2	3	2	1		1	2	3	4	3	3	2	
	Lidská práva	1		3	4	1	1		1	1	3	4	3	4	3	
	Jednání v oblasti prac. vztahů	1		3	4	2	1		1	1	4	4	4	3	3	
	Životní prostředí	2		2	4	1	1		2	2	4	4	4	4	4	
	Spravedlivé fungování	1		3	4	1	1		2	2	3	4	4	3	4	
	Spotřebitelské otázky	3		2	4	3	2		2	1	4	4	2	4	3	
	Zapojení do rozvoje komunity	1		2	3	2	2		1	2	4	4	2	2	4	
Principy	Odpovědnost	1	nedostupné webové stránky	3	3	1	1	nedostupné webové stránky	1	2	3	4	3	3	2	
	Transparentnost	1		3	3	2	1		1	2	4	4	3	4	3	
	Etické chování	2		3	3	1	1		2	2	4	4	4	4	3	
	Respektování zájmů stakeholderů	1		2	4	2	2		2	2	4	4	3	4	4	
	Respektování zákonů	1		3	4	1	1		1	1	1	4	4	4	4	2
	Respektování mezinár. standardů	1		3	4	1	1		1	1	1	4	4	4	4	2
	Respektování lidských práv	1		3	4	1	1		1	1	1	4	4	4	4	2
Součet		18		37	51	21	17		19	22	52	56	47	50	41	
Pořadí		16	19	8	4	14	16	19	15	13	3	1	6	5	7	

* ZPCP – Związek Producentów Cukru w Polsce, ** AGFAE – Asociación General de Fabricantes de Azúcar de España
X¹ – DE, PL, CZE, SK, DK, FIN, S, LT, X² – DE, AUT, BEL, FRA, PL, RO, SK, CZE

7. SOKOŁOWSKA, A.: The identification of levels of maturity of social responsibility of small enterprise. *Int. J. of Arts & Sciences*, 8, 2015 (4), s. 21–30.

Sigmund T., Sládek P.: CEFS and Norm ISO 26000

The paper analyzes the adherence to the norm ISO 26000 (7 topics, 7 principles) by the members of the European Association of Sugar Producers (CEFS). The CEFS has incorporated the norm into their Code of Conduct and monitors its implementation in its annual reports. The results of our research show that the principles of social responsibility are adhered to by big Western European sugar producing companies (Nordzucker, Tereos, Agrana). The smaller Eastern and Southern European companies fall behind. It is to some extent important, if the owner of the sugar producing company is a responsibly operating business, but that rule is not applicable to all cases. Most companies behave responsibly to their customers and inform them on the role of sugar in nutrition. Only one company informs its stakeholders on the implication of the end of quota regime and just one company informs on the influences of Brexit on its operations.

Key words: CEFS, ISO 26000, sugar and nutrition, responsible operation.

Kontaktní adresa – Contact address:

Mgr. Ing. Tomáš Sigmund, Ph. D., Vysoká škola ekonomická v Praze, Katedra systémové analýzy, Nám. W. Churchilla 4, 130 67 Praha 3, Česká republika, e-mail: sigmund@vse.cz

The screenshot shows a blue header with the CEFS logo and the text "European Association of Sugar Manufacturers". Below the header, the main text reads: "Sustaining livelihoods – the EU sugar industry report 2017 is now available". The text continues: "The plenary meeting of the EU sectoral social dialogue committee for sugar on 26 Feb occasion for the publication of the EU sugar industry's CSR report for 2017. The meeting together representatives of the European-level social partner organisations in the sector representing employers, and EFFAT, representing trade unions. The report presents a number of good social practices from companies active in the industry. These practices are grouped into eight standards, namely:"

1. Human Rights
2. Education, Vocational and Lifelong Training
3. Health and Safety
4. Relationship Between the Social Partners
5. Fair Pay
6. Working Conditions
7. Restructuring
8. Business Relations and Choice of Suppliers

The report also highlights the opportunities and risks facing the sector, and calls on institutions to elaborate a Plan B, which must include:

- Better definition of crisis management tools, in particular aid for private storage
- Support for regional and local employment in the event of difficulties in the sector through the European Structural and Investment Funds.
- Promotion of bio-based beet-derived products, such as renewable ethanol, bio-based bio-plastics.

Ze stránek CEFS (<http://www.comitesucre.org>)